

13.2.2013

Helsinki 13.2.2013
Asianumero 2013-00089
Viite Opetus- ja kulttuuriministeriö – Lukion tuntijakotyöryhmä (85/040/2011)
Asia Lausunto lukiokoulutuksen tavoitteisiin ja tuntijakoon

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Lukiokoulutuksen tavoitteet ja tuntijako

1. Yleistä lukiokoulutuksesta

Pisa-tutkimuksissa suomalainen koulu on osoittautunut saavutuksiltaan hyvin vertailukelpoiseksi. Yksi keskeinen menestyksen tekijä on ollut se, että lähes koko ikäluokka läpäisee koulun ja oppii välttämättömiä elämäntaitoja. Kansakoulun synnystä lähtien koulu on sisältänyt monipuolisen tiedollisen, taidollisen ja kulttuurisen näkökulman. Yhtenä tähtäyspisteenä on ollut kansalaisen hyvän ja onnellisen elämän rakentaminen tulevaisuudessa, mutta myös kouluelämän aikana. Tämä perustava näkökulma on kirkon arvopohjan ja ihmiskäsityksen kanssa yhtenevä. Lukiotasolla tulisi tukea näitä samoja periaatteita ihmisen hyvän ja monipuolisen elämän kannalta.

2. Oman ja muiden uskontojen tunteminen globaalissa todellisuudessa tärkeää

Monikulttuuristuminen ja moniuskontoistuminen vaativat eurooppalaisen kansalaisuuden näkökulmasta laajaa yleissivistystä, johon kuuluvat esimerkiksi kielten, kulttuurien, uskontojen, historian, yhteiskunnan, etiikan, tapojen, maantieteen, filosofian ja ihmisen kohtaamisen perustaidot. Suomessa on vallinnut hyvä yhteiskuntarauha uskontojen suhteen, minkä jatkumista olisi syytä tukea. Uskonnonopetuksella on kielitaidon ohessa huomattava merkitys, kun ajatellaan suomalaisten yritysten toimimisesta globaaleilla markkinoilla. Uskontoihin liittyvä asiantuntemus avaa väylän uskontojen ja kulttuurien ymmärrykseen.

Uskontojen välinen rauha on tulevaisuuden yhteiskunnan keskeisiä haasteita. Tässä prosessissa auttaa eri uskontojen ja kulttuurien perustuntemus, mutta samalla tarvitaan myös kykyä arvioida kriittisesti omaa elämänpiiriä ja sen katsomuksellisia rakenteita. Pedagogisesti hyvin koulutettujen aineenopettajien johdolla uskonto oppiaineena antaa hyvän alustan edellä mainittujen asioiden pohdintaan.

3. Lukio hyvinvoinnin ja itsetuntemuksen vahvistajana

Viime vuosien oppilaitosten väkivaltatragedioiden taustalla on ollut nähtävissä viitteitä siitä, että yksilötasolla pettymysten käsittely ja ryhmätasolla asioiden ennakoiva työstäminen on ollut erityisen vaativaa. Koulussa on voitava keskustella eri katsomuksista ja samalla testata omia ajatuksiaan yhdessä muiden kanssa. Kaikki sellainen toiminta, joka avaa keskustelun väyliä niihin asioihin, joiden lopullista totuutta ei voida yksiselitteisesti tuntea tai jotka tuntuvat eksistentiaalisesti ja moraalisesti vaikeilta, tukee kykyä rauhanomaiseen asioiden käsittelyyn. Monipuolisen oppiainetarjonnan lisäksi tätä tarvetta tukee hyvä opiskelijahuolto.

13.2.2013

4. Vähemmistöjen asema turvattava tuntijaossa

Suomalaisessa yhteiskunnassa vähemmistöjen asema on ollut tärkeä koulutuspolitiikan osa. Vähemmistöjen aseman tukeminen on ollut osa suomalaista arvoperustaa. Tällaista näkökulmaa voidaan katsoa edustavan esimerkiksi ruotsinkielinen ja ortodoksinen uskonnonopetus kouluissa. Enemmistöä uskonnollisissa kysymyksissä edustavana Suomen evankelis-luterilainen kirkko haluaa tukea vähemmistöjen oikeuksia. Hallitusohjelmassa (2011) sekä lapsi- ja nuorisopoliittisessa kehittämissuunnitelmassa (2012) nostetaan esille vähemmistöryhmien myönteinen erityiskohtelu. Samalla on taattava enemmistön uskonnonopetukselle riittävä tuntimäärä.

5. Yleissivistävä ulottuvuus lukiokoulutuksen perustana säilytettävä

Tuntijaon näkökulmasta lukion säilyttäminen monipuolisena ja laajasti yleissivistävänä tukee parhaiten ihmisen hyvän elämän rakentamista muuttuvassa ja kansainvälistyvässä maailmassa. Nykyinen oppiainejako antaa hyvän pohjan yleissivistyksen tarpeiden kannalta. Oppiaineiden tiedetaustaisuus takaa myös jatkossa ajanmukaisen kehittymisen opetuksen sisällöille.

Oppiaineiden osalta erilaisten uskontojen ja kulttuurien tunteminen on keskeistä globaalissa toimintaympäristössä riippumatta siitä, mihin jatko-opintoihin tai mille elämänuralle lukiolainen suuntautuu. Tämä tarkoittaa uskonto-oppiaineen kohdalla riittävän eli nykyisen kurssimäärän pakollisuutta, jotta yleissivistävä ulottuvuus toteutuisi.

On tärkeä myös nähdä, että lukio on kouluelämää sinänsä, jolloin kaiken toiminnan ei tarvitse tähdätä tulevaisuuteen vaan myös lukiolaisen hyvään kouluelämään hänen elämässään.

Helsingissä 13.2.2013,

Pekka Asikainen
Apulaisjohtaja, Kasvatus- ja perheasiat
TM, FT